

Crac d'una empresa

Marcol: futur imperfect

Va ser una de les societats pioneres en el comerç modern de grans magatzems. Quaranta-sis anys després de la seva creació, les portes de l'empresa, amb 1.200 treballadors, estan a punt de tancar definitivament

Els treballadors han organitzat al llarg de la setmana passada manifestacions i mobilitzacions.

RAFA GIL

Tots els indicis indiquen que Marcol-Lanas Aragón, amb una plantilla de 1.200 treballadors, té les hores comptades com a empresa comercial. Va ser una de les primeres del País Valencià en el seu sector a obrir locals de gran superfície, el 1945, per iniciativa de la família Martínez Colomer, el nom de la qual ha conservat fins avui.

Ara, quaranta-sis anys després de la seva creació, la societat en mans de l'empresari Juan Ortell i dels seus fills ha arribat a un punt sense retorn que va iniciar-se el mateix dia de la presentació d'una demanda de fallida interposada pels creditors, el passat 4 de juliol de 1990.

El comitè d'empresa, format per representants dels sindicats UGT, CCOO i la CGT, va acordar el passat 11 de febrer l'ocupació dels locals comercials oberts al públic a València i Alacant per evitar el tancament empresarial per ordre del jutge, una mesura que es veu imminent i irreversible, segons coincideixen les diverses fonts enquestades per EL TEMPS.

Per la seva banda, els advocats que defensen la part dels treballadors encara són, malgrat tot, optimistes, com ho deixa entreveure més endavant un d'ells, i creuen que encara poden produir-se novetats per evitar la solució més temuda pel personal de l'empresa, és a dir, la desaparició definitiva de la societat comercial

Abans d'arribar a aquesta situació límit, Marcol-Lanas Aragón ha passat per diverses etapes molt diferents. Des de l'època d'esplendor dels anys seixanta i setanta, quan començaven els primers hàbits de consumisme modern a l'estat espanyol, fins al canvi de mans de l'empresa del fundador Martínez Colomer al dubtós empresari Ruiz Mateos. Més tard, el 1983, el govern socialista va expropiar-la com una part del Grup Rumasa per reprivatitzar-la sota el control de l'últim empresari de la llista, el valencià Juan Ortells, que té en aquests moments molts mals de cap, entre altres coses, a més de les possibles responsabilitats mercantils, perquè és sospitós de presumptes irregularitats en la comptabilitat

de l'empresa. Diuen els seus detractors que no està molt clara la destinació dels fons econòmics rebuts del patrimoni de l'estat espanyol el dia que va acceptar fer-se càrrec de la societat en la seva última etapa, que acabà, com es veu, malament.

VINT-I-CINC MIL MILIONS DE PATRIMONI

El patrimoni de Marcol-Lanas Aragón és bastant important a hores d'ara. La societat és propietària d'un centre ubicat en un dels punts més comercials de la ciutat de València, el carrer de Colom (on el metre quadrat costa al voltant d'un milió de pessetes) de quatre pisos i dos soterranis.

També té un ample establiment, (la seu central), a l'avinguda Pius XII de la mateixa capital, de gairebé 64.000 metres quadrats, i dos centres més, aquests de lloguer, als carrers Espartero i Conca.

A Alacant, Marcol compta amb una superfície important de venda en una zona cèntrica i a Madrid, a Barajas concretament, amb un centre d'emmagatzament. Les valoracions més fidedignes arriben fins als 25.000 milions de pessetes com a xifra total del càlcul del patrimoni de la societat.

A més d'aquests immobles, Marcol-Lanas Aragón es propietària de diverses plantes a la ciutat de Gandia (la Safor), un altre edifici a Palma de Mallorca amb terrenys en zona urbanitzable i 1.000 metres quadrats de nau industrial al Polígon Fuente del Jarro, a Paterna, a molts pocs quilòmetres de València.

Isabel Santos Alonso, l'advocada designada per la UGT per a defensar els drets del treballadors de Marcol, deia al final de la setmana passada a EL TEMPS que la situació d'aquest conflicte "pot canviar encara i trobar una solució satisfactòria, però ha de desaparèixer el refús a negociar de Juan Ortells". Sembla, segons Isabel Santos, que del silenci rebut de Juan Ortells des que es va declarar la fallida "aquests dies passats s'han reprès les negociacions entre els propietaris i distintes ofertes per comprar l'empresa". Es tracta de negociacions independents al procés de fallida en marxa i del qual és responsable com a jutge-administrador Vicent Andreu Fajardo i com a depositari Gaspar Romero Aguilar.

Una de les ofertes, segons ha pogut saber EL TEMPS, va ser presentada per un grup d'empresaris valencians, al capdavant del qual i com a promotor es troba-

'Hit-Parade' dels acreedors. Els 20 principals*

Ignacio Carner, SA.....	28.342.793**
Antonio Puig, SA.....	26.591.204
Triumph Internacional.....	20.846.436
Refor House SL.....	16.001.640
Levantina de frio i maquinaria.....	15.338.822
Confecciones Moprica, SA.....	15.179.292
Residencia Jamaica, SA.....	14.127.946
Viriato, SA.....	13.638.525
Knogo Iberica, SA.....	13.095.040
Boton's, SA.....	12.691.583
Antonia Díaz Merino.....	12.035.421
Confecciones S. Francisco, SA.....	11.562.344
Confecciones Sur.....	11.274.731
Comercial Domecq, SA.....	11.166.089
Burberrys, SAE.....	10.610.405
Berkshire inter. Cop, SA.....	10.510.747
Altamira, SA.....	10.510.747
Confecciones Rams, SA.....	10.472.313
Lecon Lechales, SL.....	9.382.036
Ideal calze, SA.....	9.119.576

* El total d'acreedors supera les 2.500 empreses i la xifra global dels deutes és de 2.806.129.576 de pessetes, segons els comptes presentats al jutjat, en compliment de l'article 1.342 de la llei d'enjudiciament civil.

** En pessetes costants de 1990.

va l'advocat, Joaquín Yvancos Muñoz, casualment home de tota confiança de José María Ruiz Mateos i propietari d'una part (7%) de les accions de Marcol-Lanas Aragón. També l'empresari valencià José Dasí la Roda ha presentat una alternativa de compra, però les condicions no han estat acceptades en principi per la família Ortells. A última hora, ja acabant-se la setmana, van circular rumors sobre una oferta de compra presentada mitjançant una agència de consultors de Barcelona, però no es va desvelar el nom ni les condicions d'aquesta nova opció.

Els comentaris que fan els detractors de Juan Ortells afirmen que aquest empresari vol arribar fins al tancament definitiu "i després aprofitar-se de la subhasta de l'immoble, propietat de Marcol".

Isabel Santos, molt reservada perquè diu que durant les negociacions "no s'ha de donar publicitat a les dades en joc", no va voler fer-hi comentaris, però sí que va declarar a EL TEMPS que pel moment l'única querella presentada a la justícia contra Juan Ortells "ha estat en els tribunals penals", ja que quant a les reivindicacions salarials s'ha d'esperar a la ruptura del contracte laboral, "que de totes maneres serà, i així ho defensarem. Volem tranquil·litzar els treballadors pel seu futur". La lletrada va comentar que el que interessa "és mantenir el llocs de treball i per tant no hem pres cap iniciativa en els tribunals social".

Això no vol dir, sempre segons les declaracions d'Isabel Santos, que el dia que

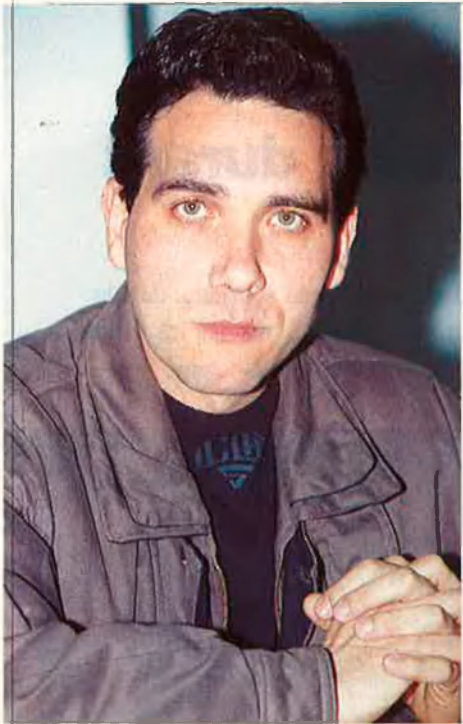
es presente el conflicte laboral es realitzen les corresponents denúncies de la ruptura de vincles contractuals entre l'empresa i els treballadors.

Les primeres accions contra l'actual patró Juan Ortells van aparèixer després del descobriment, pel comitè d'empresa, d'irregularitats en la comptabilitat. Per complicar encara més les coses un incendi -que els sindicats avui encara mantenen que va ser provocat- es va escampar a l'interior de la seu central, al centre de Pius XII el 4 de juny de 1990, i pel qual s'han denunciat possibles responsabilitats tant de l'empresa com de l'Ajuntament de València per manca de mesures de seguretat. El president del comitè, Antonio Aguirre, va fer part d'aquestes irregularitats al fiscal general i pels mecanismes legals es presentaren les diligències oportunes que a hores d'ara esperen una sentència que podria condemnar Juan Ortells per un "delicte social", tipificat en el codi penal.

UNA EMPRESA VIABLE

A més de l'ocupació dels locals comercials, el Comitè d'empresa ha organitzat al llarg de la setmana passada manifestacions i mobilitzacions demanant tant al govern autonòmic com a l'administració central de Madrid que adopte mesures per assegurar els llocs de treball i la continuïtat de l'empresa. "Perquè és viable -diuen el sindicalistes i els seus advocats- malgrat la família Ortells".

Joaquín Yvancos, durant una conversa

Miquel Santana, portaveu sindical: "S'han fet traspassos de fons de Marcol a dos empreses de manera irregular". A la dreta, Isabel Santos Alonso, advocada dels treballadors: "Ha de desaparèixer el rebuig per a negociar de Juan Ortell".

RAFA GIL

amb aquest semanari, es va presentar com "un fill de Marcol-Lanas Aragón: "Ja quan era noi vaig treballar en les campanyes de Nadal" recorda.

Aquest empresari, vinculat als corrents polítics conservadors més radicals al País Valencià (va figurar en la llista del partit de Ruiz Mateos per a les eleccions al Parlament europeu), es va barallar amb Juan Ortells, segons la seva versió personal: "Estava destruint l'empresa i vaig denunciar-lo per irregularitats comptables". Són denúncies que ratifiquen, també els sindicats de l'empresa i concretament el que és ara mateix el portaveu del comitè, Miquel Santana.

Segons Santana, sembla que la família Ortells en un principi va crear la societat Geydesa, Gestión y desarrollo empresarial, societat anònima per a l'adquisició de Marcol-Lanas Aragón al patrimoni de l'estat espanyol. Més tard va crear dues societats més, Superficie de Venta, SA i Gestrónica, les tres ubicades al despatx del que era aleshores secretari del consell d'administració de Marcol-Lanas Aragón, Joaquín Yvancos. Segons les acusacions sindicals, i també del mateix Yvancos, van servir "per a traspassar fons de Marcol a altres negocis de la família Ortell", possiblement a accions de diverses empreses hidroelèctriques per obtenir un rendiment molt més atractiu que el dels magatzems que va comprar al patrimoni de l'estat espanyol.

UN REGAL DE 3.400 MILIONS DE PESSETES

Aquestes i altres irregularitats han dut el comitè d'empresa a denunciar l'incompliment dels acords signats aleshores entre el govern socialista de Felipe González i Juan Ortells.

Per posar en marxa Marcol-Lanas Aragón, el govern socialista va atorgar un total de 3.400 milions de pessetes —"i els magatzems plens d'articles", subratllen els sindicats. Per contra només va demanar al nou grup d'empresaris 278 milions de pessetes. Des d'aquesta etapa de reprivatització fins ara, el volum de negocis ha anat decreixent considerablement, passant de 12.000 milions de pessetes de facturació el 1980 (quan Marcol no pertanyia a la família Ortell), als 4.000 milions facturats al final de l'any passat.

L'any 1987 va ser el de la ruptura entre Ortells i Yvancos i des de llavors les denúncies mútues entre l'un i l'altre s'han multiplicat. "Al principi no sabia res, però ara ho veig molt clar —respon com a conclusió Yvancos— que el que vol Ortells és desfer-se de Marcol-Lanas Aragón per la via de la fallida i evitar haver d'afrontar les responsabilitats socials amb els treballadors".

Cal dir que ha estat impossible contactar amb cap dels membres de la família Ortells mentre es feia aquest informe, malgrat les nombroses trucades telefòni-

ques als domicilis particulars i als despatxos on tenen les oficines dels seus negocis, entre els que es compten avui encara les dues societats: Superficies de Venta, SA i Gestrónica. Només algunes persones del cercle d'amistat de la família Ortells, consultades per EL TEMPS, s'han limitat a declarar que "en aquests moments, el més important és estudiar detingudament totes les possibles solucions, que és el que fa ara Juan Ortells" ha declarat un amic de l'empresari, sense especificar més coses.

El govern central no ha reaccionat per cap conducte, però sembla que està al corrent de l'evolució dels esdeveniments per línia directa amb la Conselleria de Treball i Seguretat Social valenciana. El conseller Miquel Domènech, el divendres 15 de febrer, després d'una primera reunió amb representats de Marcol-Lanas Aragón, feia unes declaracions públiques en el sentit que estava d'acord a demanar una investigació per aclarir les irregularitats de Juan Ortells.

"Em demanen —va dir concretament el conseller— que me n'ocupe, i ho faré de manera immediata perquè la fiscalia general de l'estat investigue les possibles responsabilitats socials en la gestió de l'empresa (Marcol-Lanas Aragón) i les conseqüències que aquesta gestió ha desencadenat".

Ignasi Pellicer